

کودکان استثنایی

(راهنمایی برای والدین)

تألیف
زهره سادات مینی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

سرشناسه	: معینی، زهره سادات، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: کودکان استثنایی (راهنمایی برای والدین) / تألیف زهره سادات معینی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: 978-600-309-412-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: کودکان استثنایی Exceptional children
موضوع	: والدین کودکان استثنایی Parents of exceptional children
بندر کتب	: HQ۷۷۳/۱۳۹۷۵ ۶۹۵/م
رده بندی یویی	: ۱۵۵/۶۴۹
کتابخانه ملی	: ۵۳۰۶۹۱۳

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری

پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کودکان استثنایی (راهنمایی برای والدین)

تألیف: زهره سادات معینی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۱۲-۳

قیمت ۱۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۹

فصل اول: کودک استثنایی

تعریف کودک استثنایی	۱۱
انواع کودکان استثنایی	۱۲
تشخیص و شناسایی کودکان استثنایی	۲۳
کودکان استثنایی رنگبانه	۲۴
پیامدهای استثنایی بودن	۲۶
تفاوت بازی در کودکان عادی و استثنایی	۲۸
اختلالات روانی دوره نوجوانی و بلوغ در نوجوانان استثنایی	۲۹
سلامت روانی والدین کودکان استثنایی: پذیرش یا طرد کودک	۳۳
نیازهای والدین کودکان استثنایی	۳۶
اصول برخورد والدین با کودک استثنایی	۳۷
نگرش خواهر و برادر به کودک استثنایی خانواده	۳۸
راهکارهایی برای کاهش فشارهای روانی والدین کودکان استثنایی	۴۲

فصل دوم: آموزش و یادگیری در کودکان استثنایی

حافظه کودکان استثنایی	۴۵
رویکردهای برنامه درسی برای کودکان استثنایی	۴۶
استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش کودکان استثنایی	۵۰
راهبردهای شناختی در آموزش و پرورش استثنایی	۵۲

فصل سوم: پرخاشگری در کودکان استثنایی

پرخاشگری	۵۷
----------	----

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۸	انواع پرخاشگری
۶۰	عوامل خانوادگی به وجود آورنده پرخاشگری
۶۲	تیپ افراد پرخاشگر
۶۳	تاثیر و زش بر پرخاشگری کودک استثنایی
۶۴	تاثیر معاش بر پرخاشگری کودک استثنایی
۶۸	توصیه‌های کاربردی جهت کاهش پرخاشگری در کودکان استثنایی

فصل پنجم: مهارت‌های اجتماعی در کودکان استثنایی

۷۱	مهارت‌های اجتماعی
۷۱	اهمیت مهارت‌های اجتماعی و ضرورت آموزش آن
۷۴	مهارت‌های اجتماعی پایه
۷۵	عناصر، ابعاد و نشانه‌های مهارت اجتماعی
۷۶	ویژگی‌های مهارت‌های اجتماعی
۷۷	علل نقص در مهارت‌های اجتماعی
۷۸	تربیت مهارت‌های اجتماعی
۷۹	عوامل موثر در کسب مهارت‌های اجتماعی
۸۰	چگونه مهارت‌های اجتماعی را به کودکان آموزش دهیم؟
۸۴	توصیه‌های کاربردی جهت آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان استثنایی

فصل پنجم: انزواطلبی در کودکان استثنایی

۸۵	انزواطلبی
۸۶	ریشه‌ها و علل بروز انزواطلبی
۸۸	انواع حالت‌های انزواطلبی در کودک

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

مشکلات فراروی کودک انزواطلب	۸۹
نفوذ انزواطلبی در احساس تنهایی	۸۹
تاثیر شیوه‌های فرزندپروری بر انزواطلبی	۹۰
تاثیر طبع و مزاج بر انزواطلبی	۹۴
تاثیر بازی - رمایی بر کاهش انزواطلبی	۹۶
توصیه‌های کاربردی جهت کاهش انزواطلبی در کودکان استثنایی	۹۷

فصل ششم: اضطراب و ترس در کودکان استثنایی

اضطراب و ترس	۹۹
دیدگاه‌های نظری درباره اضطراب و ترس	۱۰۰
انواع اضطراب و ترس	۱۰۳
اجزای اضطراب و ترس	۱۰۶
عناصر اضطراب و ترس	۱۰۶
علل و عوامل اضطراب و ترس کودکان	۱۰۷
واکنش‌های اضطراب و ترس	۱۰۸
امنیت، تضمینی برای جلوگیری از اضطراب و ترس در کودک	۱۰۹
توصیه‌های کاربردی جهت کاهش اضطراب و ترس در کودکان استثنایی	۱۱۰

فصل هفتم: دلبستگی در کودکان استثنایی

دلبستگی	۱۱۱
ویژگی‌های دلبستگی	۱۱۳
علل دلبستگی	۱۱۴
مراحل دلبستگی	۱۱۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
انواع سبک‌های دلبستگی	۱۱۵
اهمیت سبک‌های دلبستگی	۱۱۸
تاثیر نوع دلبستگی در رفتار آینده کودکان	۱۱۹
توصیه‌ای کاربردی جهت بهبود وضعیت دلبستگی در کودکان استثنایی	۱۲۱

فصل هشتم: غریزه جنسی در کودکان استثنایی

غریزه جنسی	۱۲۳
مشکلات ناشی از علل تربیت جنسی در کودکان استثنایی	۱۲۴
خطر سوءاستفاده جنسی از افراد استثنایی	۱۲۶
جرایم جنسی در کودکان استثنایی	۱۲۸
آموزش امور جنسی به کودکان استثنایی	۱۲۹
توصیه‌های کاربردی جهت حفظ سلامت جنسی در کودکان استثنایی	۱۳۰

فصل نهم: نقش موسیقی در سلامت روانی کودکان استثنایی

موسیقی درمانگری	۱۳۳
اثرات موسیقی بر سلامت روانی	۱۳۴
اهداف موسیقی درمانی برای کودکان استثنایی	۱۳۴
رهیافت تم‌درمانی در موسیقی	۱۳۷
طبقه‌بندی روان‌شناختی تم‌های موسیقی	۱۳۸
منابع	۱۴۱

پیشگفتار

یکی از حوزه های مطرح در علم روانشناسی، بحث در خصوص کودکان استثنایی است. کودکانی که نه به خواست خودشان، بلکه به صلاحدید و مشیت پروردگار، متفاوت از سایر انسان ها به دنیا آمده اند و بررسی های علمی نشان داده است که از هر ده انسان که در این جهان پهنور زیست می کنند، یک نفر شناخته و یا ناشناخته با معلولیت ر کمبودی درگیر است و نزدیک به پنج درصد کودکان، دچار نقص جسمی و حسی و یا ذهنی هستند و درصد قابل توجهی از این گروه، نیاز به آموزش خاص و مراقبت ویژه دارند. نیاز این هدیه های الهی به آموزش و مراقبت خاص، مولف را بر آن داشت تا با توجه به رشته تحصیلی خویش، به تالیف کتابی در زمینه کودکان استثنایی بپردازد و تا آنجای ممکن، در این کتاب، اصول و فنون برخورد با اینگونه کودکان را برای والدین و متخصصان جمع آوری و ارائه نماید.

بر این اساس، کتاب حاضر که حاصل تلاش - مدین ساله مولف می باشد، دارای فصل اول است. در فصل اول کتاب، به معرفی کودکان استثنایی از جهت انواع، تشخیص و شناسایی آنها، اختلالات روانی در آنها، سلامت روانی و نیازهای والدین، خواهر و برادر کودکان استثنایی و در نهایت، ارائه انگارایی مفید برای کاهش فشارهای روانی والدین کودکان استثنایی پرداخته شده است. فصل دوم، به آموزش و یادگیری در کودکان استثنایی اختصاص داده شده است. در فصل سوم، پرخاشگری در کودکان استثنایی مورد بحث قرار گرفته است.

فصل چهارم، به مهارت های اجتماعی کودکان استثنایی اختصاص داده شده است. در فصل پنجم، انزواطلبی در کودکان استثنایی از نظر ریشه ها و علل بروز انزواطلبی، انواع حالت های انزواطلبی در کودک و... مطرح شده است. در فصل ششم، اضطراب و ترس در کودکان استثنایی مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل هفتم، مطالبی پیرامون

دلبستگی در کودکان استثنایی ارائه شده است. در فصل هشتم، مباحث مربوط به غریزه جنسی در کودکان استثنایی آورده شده است و در نهایت، در فصل نهم، به نقش موسیقی در سلامت روانی کودکان استثنایی پرداخته شده است.

هر چند در تالیف این کتاب تا جای ممکن، سعی شده است تا با بهره گیری از نظرات اساتید حوزه کودکان استثنایی، اشتباهات کمتری از جانب مولف صورت گیرد، اما مطمئناً کاستی‌ها و ضعف‌هایی شامل مطالب موجود در کتاب می‌شود که امیدواره اساتید حوزه کودکان استثنایی با ارائه نظرات سازنده خود به بهتر شدن مطالب کتاب در چارچوب بعدی، کمک نمایند.

زهره سادات معینی